

Eduskunnan hallintovaliokunta

Kuulemispyyntönne kokousta 6.2.2023 klo 12.15 varten

Maahanmuuttoviraston lausunto hallituksen esityksestä (HE 208/2022 vp)

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Maahanmuuttovirastolta lausuntoa hallituksen esityksestä (HE 208/2022 vp) laiksi kotoutumisen edistämisestä ja siihen liittyviksi laeiksi. Maahanmuuttovirasto kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa hallituksen esityksen johdosta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki kotoutumisen edistämisestä. Samalla muutettaisiin sosiaalihuoltolakia, vapaasta sivistystyöstä annettua lakia, henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annettua lakia sekä eräitä muita ehdotettuun lakiin liittyviä lakeja.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi viranomaisten tehtävistä ja yhteistyöstä kotoutumisen edistämässä sekä yhteensovittamisesta ja seurannasta hallinnon eri tasoilla. Sääntelyssä otettaisiin huomioon sosiaali- ja terveydenhuolto sekä työvoimapalveluita koskevista uudistuksista johtuvat muutokset. Kotoutumista edistäviä palveluita järjestettäisiin osana uutta kunnan kotoutumisohjelmaa sekä muina yleisen palvelu- ja koulutusjärjestelmän mukaisina palveluina. Lisäksi tarjottaisiin matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluita. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi myös kuntaan ohjaamisen valtakunnallisesta ja alueellisesta suunnittelusta.

Maahanmuuttovirasto on 10.6.2022 antanut hallituksen esityksen luonnoksesta lausuntonsa työ- ja elinkeinoministeriölle (MIGDno-2022-1157; VN/31974/2021). Virasto on tuolloin pitänyt erityisesti kiintiöpakolaisten osalta suunniteltuja muutoksia perusteltuina. Lausunnossa on myös ehdotettu joitakin tarkennuksia esitysluonnokseen.

Kotoutumisen edistämistä koskevan lain 5 §:ssä säädettäisiin määritelmistä. Maahanmuuttovirasto pitää myönteisenä, että työ- ja elinkeinoministeriön johdolla on laadittu kotoutumisen sanasto. Pykälän 17 kohdassa säädettäisiin kuntaan ohjaamisen määritelmästä. Maahanmuuttovirasto katsoo, että esityksessä oleva määritelmä vastaa sisällöltään myös viraston ehdottamaa. Laissa tunnistettaisiin, että suuri osa vastaanottokeskusten asiakkaista muuttaa kuntiin itsenäisesti tai vastaanottokeskuksen tukitoimia hyödyntäen, kun he ovat saaneet oleskeluluvan.

Kuntaan ohjaamisesta säädettäisiin kotoutumisen edistämistä koskevan lain 4 luvussa. Lain 43 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen olisi ohjattava 42 §:ssä tarkoitetulla sopimuksella sovitulle kuntapaikalle Maahanmuuttoviraston esityksestä ulkomaalaislain (301/2004) 90 §:ssä tarkoitetussa pakolaiskiintiössä Suomeen otettu henkilö.

Maahanmuuttovirasto toteaa, että tämä vastaa nykyistä käytäntöä. Maahanmuuttovirasto pitää lisäksi tärkeänä, että kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyö on sujuvaa ja että hyvinvointialueen kuuleminen sosiaali- ja terveyspalvelujen osalta ei viivästytä kiintiöpakolaisten Suomeen saapumista. Erityisesti hätätapauksilla Suomeen pääsyn tarve on kiireellinen.

Maahanmuuttovirasto toteaa, että yli puolet turvapaikanhakijoista asuu yksityismajoituksessa. Nämä henkilöt jäävät yleensä asumaan sinne, missä heillä on jo asunto. Myös vastaanottokeskuksissa asuvista suurin osa muuttaa kuntaan itsenäisesti. Maahanmuuttovirasto pitää myönteisenä, että tämä käytäntö tunnistettaisiin ehdotetussa laissa.

Ylijohtaja Ilkka Hahtela

Erityisasiantuntija Hanna Pihkanen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Maahanmuuttovirasto 03.02.2023 klo 12:01. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu Eduskunnan hallintovaliokunta

Tiedoksi Maahanmuuttoviraston apulaispäällikkö, oikeus- ja maatietoyksikön johtaja, turvapaikkayksikön johtaja, vastaanottoyksikön johtaja, oikeuspäälliköt ja oikeuspalvelujen johtavat asiantuntijat